

KLUCI, HOLKY, JDEME DO ŠKOLKY

Školní vzdělávací program pro
předškolní vzdělávání

1	Identifikační údaje o škole	3
1.1	Název ŠVP	3
1.2	Údaje o škole.....	3
1.3	Zřizovatel.....	3
1.4	Platnost dokumentu.....	4
2	Obecná charakteristika školy	5
2.1	Velikost školy.....	5
2.2	Lokalita školy	5
2.3	Charakter a specifika budovy	5
3	Podmínky vzdělávání.....	7
3.1	Věcné podmínky.....	7
3.2	Životospráva.....	7
3.3	Psychosociální podmínky	8
3.4	Organizace chodu.....	10
3.5	Řízení mateřské školy.....	11
3.6	Personální a pedagogické zajištění	12
3.7	Spoluúčast rodičů.....	13
3.8	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	14
3.9	Podmínky vzdělávání dětí nadaných.....	14
3.10	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	15
4	Organizace vzdělávání.....	17
5	Charakteristika vzdělávacího programu.....	19
5.1	Zaměření školy	19
5.2	Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu	19
5.3	Metody a formy vzdělávání	19
5.4	Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných.....	21
5.5	Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let	22
5.6	Zajištění průběhu vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka	23
6	Vzdělávací obsah.....	24
6.1	Integrované bloky	24
6.1.1	Přilétl barevný podzim	24
6.1.2	Bílá vločka	34
6.1.3	Když jaro zaťuká	39
6.1.4	Čím se hlásí léto	50
6.2	Popis zpracování třídního vzdělávacího programu	58

1 Identifikační údaje o škole

1.1 Název ŠVP

NÁZEV ŠVP: Kluci, holky, jdeme do školky

MOTIVAČNÍ NÁZEV: „Vše, co potřebuji znát, mě naučila příroda.“

1.2 Údaje o škole

NÁZEV ŠKOLY: Mateřská škola Lipí

SÍDLO ŠKOLY: Lipí 103, Dubné, 37384

KONTAKTY:

telefonní číslo ředitelka: 702 075 679

telefonní číslo Sluníčka: 725 917 790

telefonní číslo Kočičky: 725 917 791

e-mail: mslipi@seznam.cz

ID datové schránky: qufkt7i

webová stránka: www.mslipi.cz

REDIZO: 663103266

IČO: 75107970

STATUTARNÍ ZÁSTUPCE ŠKOLY: BcA. Bc. Lucie Zbořilová

ZPRACOVATELÉ PROGRAMU: Denisa Sadloňová – učitelka, Bc. Žaneta Prollová – učitelka, Ing. Jana Tůmová – učitelka, BcA. Bc. Lucie Zbořilová – ředitelka

1.3 Zřizovatel

NÁZEV ZŘIZOVATELE: Obec Lipí

ADRESA ZŘIZOVATELE: Lipí 28, 373 84

KONTAKTY:

Ing. Pavla Bláhová

telefon: 606 213 152

e-mail: starosta@lipi.cz

1.4 Platnost dokumentu

PLATNOST DOKUMENTU: 1.9.2023

ČÍSLO JEDNACÍ: MŠLipi 1/2023

DATUM PROJEDNÁNÍ V PEDAGOGICKÉ RADĚ: 28. 8. 2023

DATUM PROJEDNÁNÍ SE ZŘIZOVATELEM: 28. 8. 2023

.....
ředitel školy

BcA. Bc. Lucie Zbořilová

.....
Razítko školy

2 Obecná charakteristika školy

2.1 Velikost školy

Kapacita školy: 56

Počet tříd: 2

Počet pracovníků: 8

V případě potřeby a možnosti je stálý počet pracovníků doplňován o další pracovníky (např. chůvy, školní asistenty, apod.).

2.2 Lokalita školy

Lokalita školy:

Mateřská škola Lipí se nachází v klidné části obce Lipí nedaleko Českých Budějovice. V blízkosti školy jsou lesy a louky. Škola leží mimo hlavní silnici vedoucí obcí.

2.3 Charakter a specifikum budovy

Charakter a specifikum budovy/budov:

Budova Mateřské školy Lipí byla postavena v roce 1977. Jedná se o dvoupatrovou budovu, přičemž v každém z pater se nachází jedna třída. Přízemní patro je dále rozšířeno o jídelnu, kuchyni a hospodářskou část budovy s kancelářemi a sklady. K mateřské škole přináleží rozlehlá školní zahrada s dopravním hřištěm a vzrostlými stromy, které v létě poskytují stín. Děti mají možnost využití množství herních prvků a velkého pískoviště. V zimě je zahrada využívána i na bobování.

Dopravní dostupnost školy:

Dostupnost mateřské školy je zde dvou rovnoběžných ulic, které vedou z hlavní silnice vedoucí obcí Lipí. Parkování je možné v přilehlých ulicích.

Informace z historie školy:

V roce 1977 byla otevřena budova mateřské školy. Byly otevřeny dvě třídy. Kapacita školy uzpůsobena na 60 dětí.

Od roku 1991 byla zřízena pouze jedna třída s počtem 28 dětí.

Využívána byla pouze přízemní část budovy. Škola má vlastní kuchyni. Obklopuje ji rozlehlá zahrada, která nabízí využití při pobytu venku.

V roce 2010 došlo k modernizaci přístupových cest kolem celé školy. Zároveň byl vybudován přírodní svah, který využíváme v zimě k bobování a sáňkování. Vytvořena byla i plocha pro dopravní hřiště, pro pohybové vyžití na tříkolkách, kolech i traktorech.

V roce 2011 bylo přebudováno vytápění celé budovy – po celé budově nainstalováno plynové topení – pohodlné, bezproblémové vytápění, tepelná pohoda v zimních měsících s možností regulace tepla.

V roce 2013 proběhla rozsáhlá rekonstrukce – dělaly se nové rozvody vody, odpady vody, dlažba, obklady, sociální zařízení, podlahové krytiny a plynové topení. Obec jako zřizovatel poskytla i finanční zajištění moderního vybavení obou tříd, ale i dopravního hřiště. V září tohoto roku byla do provozu opět uvedena 2. třída.

V roce 2015 se začala provádět rekonstrukce celé kuchyně (stávající vybavení již nevyhovovalo novému provozu školy). Provedly se nové kompletní rozvody vody, nové odpady, vyměnila se vzduchotechnika. Celá kuchyň byla vybavena moderními kuchyňskými spotřebiči, které odpovídají hygienickým a bezpečnostním normám pro toto zařízení. Kuchyň byla uvedena do plného provozu **od září 2015.**

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Mateřská škola má dostatečně velké prostory, které vyhovují nejrůznějším skupinovým i individuálním činnostem dětí a odpovídají počtu dětí. Prostor všech tříd plně využíváme pro individuální i skupinovou hru dětí a pro společné činnosti spontánní a řízené.

Dětský nábytek splňuje estetické a antropometrické požadavky, odpovídá počtu dětí, je zdravotně nezávadný a bezpečný. Tělocvičné nářadí a náčiní je doplňováno a inovováno. Dětské záchodky a umyvadla se na jednotlivých třídách nacházejí v dostatečném počtu.

Hračky, pomůcky a materiály ke tvoření jsou průběžně obnovovány a doplňovány. Vše plně využívají jak pedagogové, tak děti samotné. Hraček i pomůcek je na jednotlivých třídách dostatek a odpovídají věku dětí.

Hračky jsou dětem volně přístupné. Pro jejich používání máme stanovena vnitřní pravidla. Materiál k činnostem výtvarným a pracovním je ukládán na určeném místě k volnému použití.

Výrobky a výtvary si děti berou domů, nebo jsou využívány k výzdobě prostor školky. Prohlížet si je tak mohou děti, rodiče i veřejnost.

K mateřské škole náleží rozlehlá zahrada s pestrými škálami hraček a herních prvků. Součástí zahrady je dopravní hřiště, které děti využívají k jízdě na kolech, koloběžkách.

Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

Záměry MŠ:

Rekonstruovat zahradu v přírodním stylu, obnovit herní prvky.

Zrealizovat přístavbu třetí třídy a rekonstrukci hospodářské budovy s rozšířením jídelny.

Rekonstruovat oplocení areálu školy.

Vybudovat venkovní učebnu.

3.2 Životospráva

Dětem je poskytována plnohodnotná strava dle příslušných předpisů – vhodná skladba jídelníčku, zdravá technologie přípravy pokrmů a nápojů, dostatečné množství ovoce a zeleniny, mléka a

mléčných výrobků. Děti mají stále k dispozici dostatek tekutin na viditelném a přístupném místě na třídách i při pobytu venku. Mezi jednotlivými pokrmy jsou dodržovány určené intervaly. Děti si mohou určit velikost porce, nejsou do jídla nuceny. Děti vedeme k samostatné obsluze podle svých možností a věku – přinášení jídla, odnášení nádobí, nalévání nápojů. Ve třídě Kočiček (starší děti) si děti samy mažou pomazánky. Pro rodiče je aktuální týdenní jídelníček vyvěšen v šatnách dětí a je pravidelně aktualizován také na webových stránkách školy a v systému Naše MŠ.

Je zajištěn pravidelný rytmus a řád, který je ale flexibilní a může se volně přizpůsobovat potřebám, aktuální situaci, počasí. Děti se v mateřské škole schází do 8:00, pokud ale rodič potřebuje přivést dítě později, je mu to umožněno.

Při každodenním pobytu venku využívají děti celého prostoru školní zahrady, kde mají pro svoji pohybovou činnost průlezky, houpačky, hrazdu, skluzavku, pískoviště, tříkolky, koloběžky, odrážedla, kola a další různé hračky. Při pěkném počasí je dopolední i odpolední program přesouván do prostor školní zahrady. Za nepříznivého počasí se děti vydávají do okolí školky, kde mají na určeném místě možnost se proběhnout. Na vycházce chodí děti ve dvojicích a učí se pohybovat v dopravním ruchu.

Ve třídě i na zahradě mají děti k dispozici hračky a tělovýchovné pomůcky volně k dispozici. Při svých hrách mají možnost dostatečného volného pohybu.

Děti na lehátku poslouchají pohádku a těm, které neusnou, je nabídnut klidový režim ve třídě, kterým neruší spící děti. Děti ze třídy Kočiček navíc před čtenou pohádkou na lehátku procvičují matematickou i čtenářskou pregramotnost, fantazii, vyjadřovací schopnosti.

Učitelé a provozní zaměstnanci se chovají podle zásad zdravého životního stylu, čímž dávají dětem přirozený příklad. Při řízených i volných činnostech je zdravý životní styl nenásilně zmiňován a vysvětlován.

Záměry MŠ:

Přesouvat rozcvičky a dopolední řízené činnosti dle možností ven.

3.3 Psychosociální podmínky

Všichni zaměstnanci vytvářejí dětem takové prostředí, aby se cítily spokojeně a bezpečně.

Nově příchozí děti mají dostatek času adaptovat se na nové prostředí a kamarády. Rodičům je umožněna přítomnost ve třídě.

Všichni zaměstnanci reagují na potřeby dětí a napomáhají k jejich uspokojování. Děti nejsou neúměrně zatěžovány či neurotizovány spěchem a chvatem. Učitelé na potřeby dětí reagují citlivě, přirozeně, nenásilně.

Je nepřípustné, aby kdokoliv z personálu školy zesměšňoval či podceňoval děti. Všechny děti v naší škole mají stejná práva, stejné možnosti i stejné povinnosti

Volnost a osobní svoboda dětí je vyvážena potřebným řádem. Společně s dětmi vytváříme pravidla soužití v kolektivu:

- umím poprosit, poděkovat, pozdravit
- konflikty a nedorozumění řešíme pusou
- uklízím po sobě hračky, oblečení, věci
- nemluvím sprostě ani hrubě
- neublížuji kamarádům, nehádám se, neposmívám se
- pomáhám mladším a slabším kamarádům

Děti dostávají jasné a srozumitelné pokyny. Mateřská škola je přátelským společenstvím.

Učitelky vedou děti podporujícím, sympatizujícím způsobem. Chovají se k dětem vstřícně, empaticky a naslouchají jim. Je vyloučena jakákoliv manipulace dětmi, stejně jako jakákoliv komunikace, kterou dítě pociťuje jako násilí. Zcela vyloučeno je vyhrožování dětem. Děti nesmějí být zbytečně organizovány. Učitelky nepodporují nezdravou soutěživost mezi dětmi.

Při všech činnostech je počítáno s aktivní spoluúčastí dítěte. Děti mají možnost rozhodovat o činnostech, o tématech, o cílech procházek. Ve třídě Kočiček pokládáme základy demokratického rozhodování. Vzdělávací nabídka je přizpůsobena věku a mentalitě dětí.

Učitelky děti pozitivně motivují k tomu, aby zkoušely nové věci, podporují jejich zájem a samostatné pokusy. Vyhodnocují konkrétní projevy a výkony dítěte, nikdy nepaušalizují. Výkony dítěte jsou hodnoceny přiměřeným pozitivním oceněním.

Děti jsou v každodenním kamarádském styku nejen s učitelkami, ale i s provozními pracovníky, které nazývají tetami. Všichni zaměstnanci školy se k dětem chovají tak, aby v nich děti nacházely podporu a oporu, aby svým chováním byly pro děti čitelné.

Učitelé podporují kamarádské vztahy dětí, všímají si, pokud je někdo z kolektivu vyčleňován. Svým chováním a nenásilným vedením vede děti k prosociálnímu chování jako prevenci šikany a jiných sociálně patologických jevů.

Zámery MŠ:

Více se zaměřit na podporu prosociálního chování.

3.4 Organizace chodu

Organizace dne v mateřské škole v 1. třídě (ve 2. třídě):

Režim dne je volný, flexibilní, pružný a může být upravován (v případě, že to vyplývá ze školního vzdělávacího programu, pořádání výletů, exkurzí, besídek, dětských dnů a podobných akcí). Pevně je stanovena pouze doba podávání jídla. Mezidobí je možno přizpůsobit aktuálním potřebám probíhajících vzdělávacích aktivit.

6:15 - 8:00 (6:15 - 8:15)

Hry a činnosti dle volby dětí, upevňování hygienických návyků, upevňování návyků sebeobsluhy a samostatnosti.

8:00 - 8:45 (8:15 - 8:45)

Relaxační chvilky, ranní rozcvička, dopolední svačina

8:45 - 9:15 (8:45 - 9:45)

Nabídka výchovně vzdělávacích činností formou individuálních a skupinových činností, uspokojování potřeb pohybových aktivit. Děti nejsou do činnosti nuceny, ale vhodnou motivací zapojujány. V případě pěkného počasí mohou veškeré aktivity probíhat na školní zahradě.

9:15 - 11:15 (9:45 - 11:30)

Příprava na pobyt venku, pobyt venku, vycházky po okolí, poznávání přírody a různých ekosystémů, pohybové aktivity ve volné přírodě a na zahradě MŠ, návrat, hygiena.

11:15 - 12:00 (11:30 - 12:00)

Podávání oběda, upevňování správných návyků při stolování, samostatnosti a vzájemné pomoci druhému kamarádovi.

12:00 - 14:00 (12:00 - 14:20)

Převlékání, literární chvilka, ve 2. třídě procvičování matematické a čtenářské pregramotnosti, odpolední spánek či odpočinek. Pro děti s nižší potřebou spánku nabídka klidových činností s ohledem na potřebu spánku ostatních dětí.

14:00 - 14:45 (14:20 - 14:45)

Převlékání, podávání odpolední svačiny, hygiena, sebeobslužné činnosti, podpora samostatnosti.

14:45 - 16:30 (14:45 - 16:00)

Hry dětí dle vlastního zájmu, pohybové chvílky s možností užití různého náčiní ve třídách, opakovací chvílky, rozvoj jemné a hrubé motoriky, individuální činnosti. V případě pěkného počasí mohou veškeré aktivity probíhat na školní zahradě.

Do denního programu jsou zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity, zejména při ranní rozcvičce před dopolední svačinou.

Učitelé se plně věnují dětem a jejich vzdělávání. Osobní telefonáty si vyřizují pouze v nejnutnějších případech a to tehdy, kdy je u dětí přítomna jiná dospělá osoba.

Každému dítěti i zákonnému zástupci je umožněno adaptovat se na prostředí školky dle svých potřeb – emočních, časových, atd. Rodičům je umožněn přístup do třídy i na zahradu školy.

Poměr spontánních a řízených činností je v denním režimu vyvážený.

Děti mají dostatek prostoru pro vlastní volbu her bez zbytečného organizování.

Snažíme se veškeré aktivity organizovat tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem.

Děti mají možnost účastnit se společných činností v malých, středně velkých a velkých skupinách. Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti.

Děti mají možnost využívat gauče na třídách, mají-li potřebu klidu. Má-li dítě problém chodit na toaletu s ostatními dětmi, je mu umožněno navštívit ji samostatně. Každé dítě má v šatně své místo označené značkou, se kterou je seznámeno. U stolečků ve třídách má každé dítě své místo, které mu poskytuje jistotu.

Činnosti jsou plánovány na základě potřeb a zájmů dětí. Děti mají možnost samostatného vymýšlení her k danému tématu.

Třídy jsou vybaveny množstvím didaktických pomůcek, které jsou kvalitní. Učitelky si pomůcky připravují před zahájením řízené činnosti.

Nejsou překračovány stanovené počty dětí na třídě. Ke spojování tříd dochází výjimečně.

3.5 Řízení mateřské školy

Povinnosti, pravomoci a úkoly zaměstnanců jsou jasně vymezeny. Každý ze zaměstnanců ví, jaká je jeho pracovní náplň. Všichni zaměstnanci si vycházejí vstříc, jsou schopni si navzájem pomoci.

Zákonní zástupci jsou informováni o akcích, aktivitách a novinkách pomocí nástěnek před jednotlivými třídami, webovými stránkami školy a elektronickým systémem Naše MŠ.

Pro všechny zaměstnance je vytvořena skupina WhatsApp, kam se píše důležité akce. Informace si však zaměstnanci předávají převážně ústně.

Mezi zaměstnanci panuje příjemná atmosféra, pro všechny je prioritní spokojenost dětí. Všichni mají možnost zasahovat do dění ve školce i kolem ní. Ředitelka je otevřena novým návrhům, respektuje názory spolupracovníků.

Ředitel vyhodnocuje práci zaměstnanců, podporuje jejich vzájemnou spolupráci a přátelské klima mezi nimi.

Pedagogický sbor pracuje jako tým, domlouvá se mezi sebou, aby bylo působení na děti jednotné. V nejvyšší možné míře spolupracuje s rodiči.

Plánování pedagogické práce a chodu školky je funkční, opírá se o předchozí zkušenosti, využívá zpětnou vazbu.

Ředitel vypracovává ŠVP ve spolupráci s ostatními členy týmu. Bere v potaz připomínky a požadavky rodičů. Kontrolní a evaluační činnosti se týkají všech zaměstnanců a všech stránek mateřské školy, na základě jejich výsledků jsou vyvozovány závěry pro další činnost.

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem. Děti vystupují na akcích pořádaných Obcí Lipí a Spolkem za lepší Lipí. Je navázána spolupráce s trenéry TJ Sokol Lipí. V plánu je užší spolupráce s obecní knihovnou. Děti jezdí na akce pořádané ZŠ Dubné, do které odchází z MŠ většina dětí.

Záměrem mateřské školy je v budoucnu navázat užší spolupráci s mysliveckým spolkem v obci Lipí.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

Pedagogičtí pracovníci splňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti. Jedna z učitelek si doplňuje vzdělání na JČU – Učitelství pro mateřské školy.

Pedagogický tým pracuje tak, aby na děti působil jednotně, na základě společně vytvořených jasných pravidel.

Pedagogové se dále sebevzdělávají, využívají nabídek různých vzdělávacích institucí s akreditací MŠMT.

Vedení školy vytváří vhodné podmínky pro další profesní růst a systematické vzdělávání učitelů. Ředitelka školy si dodělává Studium pro ředitele škol a školských zařízení.

Služby učitelů jsou naplánovány v čtyřtýdenním cyklu tak, aby byla zajištěna optimální pedagogická péče o děti.

Překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů je zajištěno dle možností a podmínek školy tak, že ve třídě Sluníček je překryv dvě a půl hodiny. Ve třídě Kočiček je překryv minimální, vzhledem ke zkrácené přímé činnosti ředitelky školy. Pokud je ve třídě Kočiček více než 20 dětí a třída opouští areál školky, jde s paní učitelkou na procházku provozní pracovnice, popř. vybrané děti odcházejí na procházku se třídou Sluníček, kde jsou vždy 2 učitelky.

Zaměstnanci se chovají profesionálně, v souladu se společenskými pravidly. Pedagogičtí pracovníci se řídí pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání.

Specializované služby jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky.

Záměry MŠ:

Vypracovat individuální plány sebevzdělávání pedagogických pracovníků tak, aby byly cílené a efektivní.

3.7 Spoluúčast rodičů

Vztahy mezi zaměstnanci školy a rodiči jsou nastaveny partnersky, přátelsky. Mezi oběma stranami je důvěra a otevřenost, vstřícnost a pochopení.

Učitelé sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, snaží se jim porozumět a vyhovět. Dětem naslouchají a vycházejí dle možností vstříc.

Mateřská škola pořádá aktivity pro rodiče společně s dětmi (tvoření, bramboriáda, zahradní slavnost, výlety, opékání buřtů...). V průběhu roku probíhají rodičovské schůzky. Rodiče mají možnost vstupovat do tříd a zapojit se do her dětí. Rodiče se podílejí na vymýšlení zájmových kroužků, které probíhají v odpoledních hodinách po ukončení provozu školky. Mají možnost spolupodílet se na plánování programu, akcí.

Učitelé informují rodiče o individuálních pokrocích dítěte, domlouvají s rodiči jednotný postup při jeho výchově a vzdělávání.

Zaměstnanci školy chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost v jejích svěřených vnitřních záležitostech. Jednají s rodiči ohleduplně, taktně, s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi. Nezasahují do života a soukromí rodiny, varují se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad.

Záměry MŠ:

Je zapotřebí vytvořit efektivnější a vhodnější způsob informování rodičů o individuálních pokrocích dítěte, aby neprobíhalo mezi dveřmi v době, kdy je v šatnách největší provoz. Dále navázat spolupráci s odborníky z nejrůznějších oblastí, kteří by byli ochotni poskytovat v prostorách mateřské školy osvětové aktivity pro rodiče.

3.8 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Prostředí mateřské školy je maximálně bezpečné s ohledem na potřeby dítěte se SVP.

Do mateřské školy se ve spolupráci s odborníky pořizují kompenzační pomůcky dle potřeb konkrétního dítěte.

Pro zajištění kvalitní průběžné speciálně pedagogické péče spolupracujeme s odborníky z daných oborů.

Do školky docházejí zaměstnanci školských poradenských zařízení společně se zákonnými zástupci dítěte.

Je-li ve třídě dítě s přiznaným podpůrným opatřením, snižuje se na dané třídě počet dětí v souladu s právními předpisy.

Má-li dítě přiznaná podpůrná opatření vyžadující přítomnost asistenta pedagoga, je tento v nejrychlejší možné době zaměstnán.

Vzdělávání dítěte probíhá ve vhodném komunikačním systému.

Záměry MŠ:

Vytvořit bezbariérový přístup i ze strany od parkoviště.

3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Pro nadané děti vytváří školka takové podmínky, aby mohlo rozvíjet svůj talent. Každé nadané dítě je dle možností školky podporováno.

Mateřská škola vlastní dostatečné množství knih a didaktických pomůcek, aby mohlo rozvíjet kognitivní schopnosti dětí.

Vzdělávání nadaných dětí probíhá tak, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu a aby se tato nadání mohla projevit.

Vytváříme vhodné organizační podmínky. Nadaným dětem je umožněna samostatná práce s náročnějším zadáním. Ve třídě Kočiček jsou při práci na lehátku zadávány nadaným dětem náročnější úkoly.

Pedagogové ve škole podporují zvědavost dětí, povzbuzují je ke kladení otázek a hledání vlastních řešení. Podporují tvořivost a originalitu.

Mateřská škola spolupracuje s odborníky ze školského poradenského zařízení, se zákonnými zástupci dítěte a dalšími subjekty

3.10 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Mateřská škola vlastní dostatečné množství podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti.

Pro bezpečnost jsou zneprístupněny bezpečnost ohrožující předměty. Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.

Prostředí poskytuje dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí.

Mateřská škola je vybavena dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte.

V šatně má každé z těchto dětí dostatečný prostor na náhradní oblečení. Hygienické potřeby se ukládají mimo šatnu dětí.

Režim dne respektuje potřeby dětí. Je pravidelný s dostatkem času na realizaci činností. Je flexibilní, aby děti měly dostatek času na stravování i dostatečný odpočinek.

Mateřská škola vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami. Mají-li rodiče zájem zůstat s dítětem ve třídě, je jim to umožněno.

Děti si mohou z domova donášet hračky, fotografie rodiny a vše ostatní, co jim pomůže k zajištění pocitu bezpečí a jistoty.

Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí.

Učitelky přistupují k dítěti laskavě, empaticky, citlivě, důsledně. Dítě je přijímáno pozitivně, aby se ve školce cítilo co nejlépe.

Od samotného podání přihlášky k docházce dítěte do MŠ jsou s rodiči navazovány pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou. Rodiče se mohou na učitelky kdykoliv obrátit s žádostí o radu, pomoc, spolupráci.

4 Organizace vzdělávání

Druh provozu školy: Celodenní

Počet tříd včetně bližší charakteristiky:

Mateřská škola má 2 třídy: Sluníčka a Kočičky.

Sluníčka: třída pro nejmenší děti, která je v přízemí. V této třídě se děti ráno scházejí o odpoledne rozcházejí, takže se v ní vystřídá během dne nejvíce dětí. Třída je naplňována do maximální výše 24 dětí, pokud nedojde k přijetí dvouletých dětí. V takovém případě je počet dětí snížen dle platných právních předpisů. V této třídě jsou dvě učitelky.

Kočičky: třída pro starší děti a děti předškolního věku. Třída se naplňuje do počtu 24 dětí s možností navýšení na 28. V této třídě probíhá systematická příprava na školní docházku. V této třídě je jedna učitelka a ředitelka.

Pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd:

Prioritně se děti do tříd rozdělují podle věku - do Kočiček nejstarší (zpravidla 5-6(7) let), do Sluníček nejmladší 3(2)-4 roky. Ve výjimečných případech může ředitelka školy rozhodnout o jiném rozdělení na základě přání rodiče (sourozenci, kamarádi) nebo jiných okolností.

Činnosti se souběžným působením dvou učitelů ve třídě:

Důležitá je spolupráce obou učitelek při práci s dětmi (učitelky se musí dohodnout na dodržování organizačních pravidel denního režimu, sjednotit požadavky kladené na děti – jednotnost působení)

- metodické zásady (uplatňovat formy povzbuzování dětí, pochvaly)
- naučit děti vyjádřit svůj názor či respektovat názor druhého
- vést děti k vzájemné pomoci zejména mladším dětem, zařazovat často práci a hry ve dvojicích nebo ve skupině, využívat sebehodnocení
- učit děti vnímat prostředí kolem sebe, rozvíjet jejich estetické cítění (využívat dětských prací a pomoci dětí při výzdobě školy)
- podporovat samostatnost dětí (v sebeobsluze, rozdávání pomůcek, při úklidu, při jídle)

- nenutit děti do jídla či spaní (zajistit náhradní aktivity při spánku), nesrovnávat děti, ale uvědomovat si individuálnost každého dítěte), umět pochválit, pohladit, zajistit bezpečí

Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy:

Přijímání k předškolnímu vzdělávání probíhá ve správním řízení v první polovině května. Termín, kritéria zápisu a podmínky přijetí dítěte jsou zveřejňovány nejpozději v březnu pro nástup dětí v září následujícího školního roku. Přijímání dětí do mateřské školy je v kompetenci ředitelky.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Zaměření školy

Mateřská škola Lipí je vesnická dvoutřídní škola, která stojí na rodinném přístupu k dětem. Děti i rodiče se ve velké většině znají od mala, vídají se i mimo areál školy. Personál školy je tak jen další součástí většího společenství, ve kterém se děti stále pohybují. Naším záměrem je podporovat soudržnost v okolí, ať už s lidmi kolem nás, tak přírodou, která nás obklopuje.

5.2 Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

Podporovat duševní pohodu dětí, rozvíjet jejich intelekt, řeč, poznávací procesy a funkce, city, vůli a kamarádské vztahy cestou přirozené výchovy a vzdělávání, a na základě interakce s okolím a svou vlastní prožitou zkušeností.

1. Učit děti vnímat svět kolem sebe, dění v tomto světě, utvořit základy pro odpovědný postoj dítěte ke společenskému a přírodnímu prostředí.
2. Zlepšovat tělesnou zdatnost, podporovat rozvoj pohybových dovedností, učit sebeobslužným dovednostem, vést děti ke zdravému životnímu stylu.
3. Podporovat rozvoj sociálně-kulturních postojů, návyků a dovedností dítěte, učit je přijímat společenské, morální a estetické hodnoty.
4. Rozvíjet a prohlubovat spoluúčast s rodiči v individuální spolupráci, nabídkou společných akcí, poradenským servisem, vzájemnou komunikací.
5. Efektivně řídit organizaci.
6. Podporovat sebereflexi všech, kteří ovlivňují práci s dětmi.

5.3 Metody a formy vzdělávání

Formy vzdělávání:

- individuální práce
- skupinové, kolektivní hry
- společné akce s rodiči a prarodiči
- oslavy
- pobyty v přírodě
- kulturní představení

Snažíme se činnosti řízené a spontánní vyvažovat. Pokládáme základy demokratického myšlení - např. formou hlasování o dalším programu, o tom, kam půjdeme na procházku...

Metody vzdělávání:

Vzdělávací působení vychází z pedagogické analýzy – z pozorování a uvědomění si individuálních potřeb a zájmů dítěte, ze znalostí jeho aktuálního rozvojového stavu i konkrétní životní situace a sociální situace.

V dostatečné míře je uplatňováno **situační učení**, které vytváří a využívá situace, poskytující dětem srozumitelné praktické ukázky životních souvislostí.

Významnou roli hraje **spontánní sociální učení**, založené na principu přirozené nápodoby vzoru. Snažíme se tedy poskytovat dostatek vhodných vzorů chování a postojů a vést děti k využívání daných situací.

Jsou uplatňovány aktivity spontánní i řízené, vzájemně provázané a vyvážené, často formou didakticky zacílené činnosti, která je přímo či nepřímo motivována, a v níž je zastoupeno **spontánní i záměrné učení**.

Vzdělání probíhá na základě **integrovaných bloků**, které vycházejí ze života dětí, jsou pro ně zajímavé a užitečné. Poskytují dětem širokou škálu různých aktivit a nabízí jim hlubší prožitek.

Vhodnou metodou je **prožitkové a kooperativní učení** hrou a činnostmi dětí, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte, podporují dětskou zvědavost a potřebu objevovat, podněcují radost dítěte z učení a z poznávání.

Dítě se učí na základě své interakce s okolím a svou vlastní prožitkovou zkušeností. Vzdělávací činnosti zakládáme na přímých zážitcích dítěte. Vycházíme z jeho samostatné činnosti a individuální volby, z dětské zvědavosti, z potřeby objevovat nové, experimentovat. Využíváme spontánních nápadů, dáváme dětem dostatek prostoru pro jejich aktivitu, umožňujeme dětem projevit se, bavit se. Vytváříme proto prostředí podnětné, zajímavé a obsahově bohaté. Všechny aktivity obsahují prvky hry a tvořivosti, podněcují radost z učení, umožňují získat nové poznatky, získávat zkušenosti a ovládat další dovednosti, a tak přispívat k rozvoji schopností dítěte, porozumění sobě i světu, který nás obklopuje.

Dítě musí mít možnost prožít si uspokojení z úspěchu a z překonávání překážek, musí se učit vnímat sama sebe jako plnohodnotného a schopného jedince, který je svým okolím přijímán a uznáván.

Základem je podnětné a připravené prostředí. Ráno zpravidla začínáme komunitním kruhem. Plánovanou vzdělávací nabídku vedeme tak, aby na sebe činnosti navazovaly buď na základě tématu nebo přímé souvislosti. Po dokončení činností vedeme děti k hodnotícímu rozhovoru. Nezapomínáme na pohybovou aktivitu, které dáváme přednost před pracovními listy. V závěru integrovaného bloku je vhodné vždy poznatky shrnout, zopakovat, atd.

Nabízíme vhodné vzdělávací prostředí, vstřícné, podnětné, zajímavé a obsahově bohaté, chceme i nadále zaměstnávat a bavit děti přirozeným dětským způsobem, aby se cítily jistě, bezpečně, radostně a spokojeně.

5.4 Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení PLPP:

Plánem pedagogické podpory, dále PLPP, jeho vypracováním a poskytováním tohoto druhu pedagogické podpory, rozumíme poskytování podpůrných opatření prvního stupně. PLPP bude zpracován dle přílohy k vyhlášce č. 27/2016.

PLPP zahrnuje zejména popis obtíží, speciálních vzdělávacích potřeb žáka, stanovení cílů podpory a způsob vyhodnocování plánu.

PLPP učitelka vyhodnotí nejpozději do tří měsíců od zahájení poskytování podpůrných opatření dle vlastního pozorování dítěte, kdy se zaměřuje na vývoj speciálních vzdělávacích potřeb a naplňování cílů PLPP. Nepovedou-li opatření k naplňování stanovených cílů, doporučí ředitelka školy společně s učitelkou po předchozí konzultaci rodičům využití pedagogicko-psychologické poradny.

Do doby zahájení podpůrných opatření druhého a vyššího stupně pracuje škola s PLPP.

S PLPP seznámí škola neprodleně zákonné zástupce dítěte na osobní schůzce. O této schůzce provede ředitelka školy zápis.

Postup před přiznáním podpůrných opatření druhého až pátého stupně:

Ředitelka školy určí pracovníka, který bude odpovídat za spolupráci s poradenským zařízením. Pro účely poskytování poradenské pomoci škole zajistí tato osoba předání PLPP, podle kterého se dítě dosud vzdělávalo, spolupracující poradně.

Poradenskou činnost školského poradenského zařízení může využít dítě a jeho zákonný zástupce na základě doporučení školy, svého uvážení nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci.

Neposkytuje-li zákonný zástupce dítěte součinnost směřující k přiznání podpůrných opatření, jež jsou v nejlepším zájmu dítěte, postupuje škola podle § 7 Zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí.

Na základě posouzení vzdělávacích potřeb dítěte vydá školské poradenské zařízení doporučení škole za účelem stanovení podpůrných opatření pro vzdělávání dítěte. Podpůrná opatření poskytuje škola bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a udělení informovaného písemného souhlasu zákonného zástupce dítěte.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení IVP:

Na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zákonného zástupce dítěte zpracuje škola IVP dítěte, pokud to vyžadují vzdělávací potřeby dítěte. IVP je závazným dokumentem a je zpracován podle pokynů ve vyhlášce č. 27/2016 Sb..

Je zpracován bez zbytečného odkladu, nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení a žádosti zákonného zástupce dítěte. Za zpracování a provádění IVP je odpovědná ředitelka školy. S IVP seznámí ředitelka školy všechny pedagogické pracovníce mateřské školy a současně zákonného zástupce dítěte. Poskytování vzdělávání podle IVP lze pouze na základě informovaného písemného souhlasu zákonného zástupce dítěte.

Mateřská škola v souvislosti s vydáním IVP spolupracuje se školským poradenským zařízením, které nejméně jednou ročně vyhodnotí naplňování IVP.

5.5 Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Při vzdělávání dětí od dvou do tří let sledujeme stejné vzdělávací cíle a záměry, jako u dětí starších. Učitelky však volí takový výchovně vzdělávací přístup, který akceptuje specifika související s úrovní vývoje dvouletého dítěte.

- přizpůsobený adaptační režim
- srozumitelná a jednoduchá pravidla a řád, určující mantinely jednání
- vzdělávací činnosti realizované důsledně v menších skupinách či individuálně
- časté opakování činností
- pravidelný denní režim, pravidelné rituály
- střídání nabídky činností
- trénování návyků a praktických dovedností
- dostatek času na realizování činností, včetně převlékání a stravování
- hodně prostoru pro volné hry
- více klidu (prostor k odpočinku během dne)

5.6 Zajištění průběhu vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Cílem poskytované jazykové přípravy dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je, aby při přechodu na základní školu měly takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky v základní škole a dosáhnout školního úspěchu.

Pedagogové mateřské školy poskytují dětem-cizincům a dětem, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí potřebnou podporu při osvojování českého jazyka již od jejich nástupu do mateřské školy.

Při práci s celou třídou, ve které se vzdělávají i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, pedagogové uzpůsobují didaktické postupy a děti cíleně podporují v osvojování českého jazyka u těchto dětí.

V souladu s platnou právní úpravou v situaci, kdy v mateřské škole, budou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání, bude zřízena skupina nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu bude rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne.

Na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory mohou být zařazeny do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy.

6 Vzdělávací obsah

6.1 Integrované bloky

6.1.1 Přilétl barevný podzim

Název integrovaného bloku	Přilétl barevný podzim
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Období adaptace – děti se seznamují s prostředím mateřské školy, se svými vrstevníky, s personálem. Postupně přijímají pravidla vzájemného soužití. Orientují se ve třídě, v budově i v časovém rozvrhu dne. Budeme často na vycházkách v přírodě, pozorovat změny v podzimním období, seznamovat se sekosystémem lesa a volně žijících zvířat. Děti by měly získat povědomí o využití přírodních zdrojů a jevů pro náš život. Podzimní období nabízí vynikající přírodní materiál, který využijeme k našim hrám, tvoření a výzdobě. Naučíme se spoustu nových básní, písní a her vztahujících se k tomuto období.
Návrhy dílčích témat pro realizaci	• hry (spontánní i řízené) • pobyt v přírodě (na školní zahradě, v lese)

Název integrovaného bloku	Přílehl barevný podzim
	• prožitkové učení, kooperativní učení • činnosti hudební, pohybové, estetické • pozorování přírody • experimentování • diskuze • společné kulturní zážitky • ekologické aktivity – třídění odpadu, sběr lesních plodů

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů	rozvoj a užívání všech smyslů	vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
	uvědomění si vlastního těla	vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
		projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog	osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
		porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
		být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla,

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej	osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
		vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého	osvojení si věku přiměřených praktických dovedností	dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
		porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
		být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
		respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)	seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
		zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
		zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
		zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)	seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
		navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
		vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí) uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky	uvědomění si vlastního těla	vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
		koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost	vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
		prožívat a dětským způsobem projevat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
		respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
		ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
		vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo	apod.)	zkušeností k učení projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí) uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
	seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
	získání relativní citové samostatnosti	uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
		prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
		respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
		ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá	získání relativní citové samostatnosti	uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
		odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
		uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim	poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí	chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
		adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
		chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
		zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění	seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu	orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
		vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
		projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
		uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	
se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním	

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu	činností a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	
má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat	vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat	poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí	chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
		adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
		chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
		zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu	seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
		navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit	seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu	orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
		rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
		mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
		rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
		mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí

6.1.2 Bílá vločka

Název integrovaného bloku	Bílá vločka
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Děti se seznamují s tradicemi Vánoc, které společně prožívají. Odstraňujeme strach z nadpřirozených bytostí. Společně obdivujeme krásy zimní přírody na častých procházkách a poznáváme typické znaky zimního období. Společně navštívujeme krmelec v lese, kam přinášíme různé druhy potravy pro lesní zvěř, vytváříme krmítka pro ptáčky a pozorujeme je. Děti se seznamují s některými druhy zimních sportů a vzbuzujeme v nich povědomí o důležitosti aktivního pohybu. Děti získávají povědomí o jednotlivých profesích, vytvářejí si pozitivní vztah k lidské práci. Naučíme se mnoho nových básní, písní a her vztahujících se k tomuto ročnímu období. Seznamujeme se s dalšími lidovými tradicemi v období masopustu, společně prožíváme radost a veselí při karnevale. Děti se učí chápat humor a vtip, který je také důležitý pro spokojený život člověka.
Návrhy dílčích témat pro realizaci	• hry (spontánní i řízené) • prosociální činnosti • společné diskuze • pobyt v přírodě • prožitkové učení • výtvarné tvoření, hudební, pohybové, dramatické činnosti • výroba masek • pomoc při úklidu sněhu

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom	vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o	všímá si změn a dění v nejbližším okolí vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
jednoduchých pojmů, znaků a symbolů	jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
		mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
	vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	všímat si změn a dění v nejbližším okolí
		vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog	rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
		zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
		učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
		porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si	poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve	správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
		uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
vytvořit svůj názor a vyjádřit jej	vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)	prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
		přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
		uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
		rozhodovat o svých činnostech
se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení	osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)	rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
		učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
		porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
		správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky	poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity,	uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)	strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
		přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
		uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
		rozhodovat o svých činnostech
má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije	seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije	vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
		zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
		vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
	vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	všímat si změn a dění v nejbližším okolí vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.) mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	zorganizovat hru
		vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
		nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
		řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
		zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci	vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
		všímat si změn a dění v nejbližším okolí
		vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná	posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v	mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
		vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost	dětské herní skupině apod.)	postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
		respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
		spolupracovat s ostatními
odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem	rozvoj schopnosti sebeovládání	vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
		vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
		postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
		záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	zorganizovat hru
		vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
		nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
		řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
		zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
		přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy	posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.) respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. spolupracovat s ostatními
se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých	vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají) chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých	rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání	ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	pohybového aparátu a tělesných funkcí	materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.) zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) zachovávat správné držení těla
rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit	rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím	vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají) chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí porozumět běžným neverbálním projevům citových

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit	rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	prožitků a nálad druhých porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	zorganizovat hru vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“ zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečností	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu,

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
		uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování	vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
		chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
		porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem

6.1.3 Když jaro zaťuká

Název integrovaného bloku	Když jaro zaťuká
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Děti získávají povědomí o charakteristických znacích předjaří a jara. Učí se vnímat změny v přírodě a prožívat radost z probouzející se přírody. Seznamují se s dalšími tradicemi naší kultury. Toto období nabízí další pozorování přírodních změn, děti získávají k přírodě silnější vztah, seznamují se se zvířaty ve volné přírodě i na statku, poznávají mláďata zvířat. Uvědomují si důležitou funkci vody pro život všech živých tvorů na této planetě.
Návrhy dílčích témat pro realizaci	• hudební a pohybové činnosti • činnosti přispívající k péči o životní prostředí • smyslové hry • tvorba přání ke Dni matek • čarodějnický rej • četba, poslech, vyprávění pohádek, příběhů s etickým obsahem a ponaučením • seznamování s koloběhem vody • seznamování se životem zvířat ve volné přírodě, jejich přirozenými nepřáteli a vysvětlení potravinového řetězce • spaní v MŠ (Noc s Andersenem)

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	poznat napsané své jméno
		poznat některá písmena a číslice, popř. slova rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem	vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
		zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat,

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
		porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
		chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
		poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
		chápat slovní vtíp a humor
		popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
		sledovat a vyprávět příběh, pohádku
		formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
		domluvit se slovy i gesty, improvizovat
		vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
		pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými,	vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění,	vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)	rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
		zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
		vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
	rozvoj společenského i estetického vkusu	vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
		chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
		uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
		porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
	rozvoj poznatků, schopností a dovedností	zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně,

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním prožívat radost ze zvládnutého a poznaného vyjadřovat samostatně a smyslně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	všímat si změn a dění v nejbližším okolí vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije	vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus) zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
	rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách	pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
		rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všítat si nepořádků a škod, upozornit na ně
		mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	všímat si změn a dění v nejbližším okolí vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost	rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách	pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.) rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všítat si nepořádků a škod, upozornit na ně mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání	vlastní zdraví i životní prostředí
		zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
		těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
		být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
		mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
		rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
		vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
		porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
		navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
	rozvoj řečových schopností a jazykových	chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře,

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno chápat slovní vtip a humor popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) sledovat a vyprávět příběh, pohádku formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat domluvit se slovy i gesty, improvizovat vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti	rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.) poznat některá písmena a číslice, popř. slova poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma utvořit jednoduchý rým sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní	rozvoj pohybových schopností a	ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
pokroky i oceňovat výkony druhých	zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí	motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
		ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
		koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
		zachovávat správné držení těla
průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
		porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
		navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
		chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
		chápat slovní vtip a humor
		popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
		sledovat a vyprávět příběh, pohádku
		formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
		domluvit se slovy i gesty, improvizovat
		vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		větách pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.) mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí	všímat si změn a dění v nejbližším okolí vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.) mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i	mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
je zachovávat	pohody prostředí	potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.) mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu	rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání	zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.) těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit	vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.) mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.) mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		významu aktivního pohybu a zdravé výživy rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
		mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
	vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
		rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých

6.1.4 Čím se hlásí léto

Název integrovaného bloku	Čím se hlásí léto
Oblast	Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě a ten druhý, Dítě a společnost, Dítě a svět
Charakteristika integrovaného bloku	Děti se učí vnímat krásu přírody v jakémkoli ročním období. Podporujeme jejich zvědavost. Seznamují se s funkcí rodiny a vztahů mezi jednotlivými členy. Důležité je pochopení, co je to domov a co pro nás znamená. Děti prožívají radostnou atmosféru při oslavách Dne dětí, sdílejí hezké zážitky s ostatními kamarády. Získávají povědomí o místě, ve kterém žijí. Poznávají jiné světadíly a život v jiných zemích.

Návrhy dílčích témat pro realizaci	• hry na zahradě a v přírodě • výlety, pozorování, objevování, experimenty • oslava Dne dětí • práce s encyklopediemi a naučnými knihami • výtvarné činnosti • sprchování na zahradě, otužování • školka v přírodě • zahradní slavnost, loučení s předškoláky
------------------------------------	--

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů	rozvoj a užívání všech smyslů	vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a	ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	ovlivňovat vlastní situaci	(soudit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky	uvědomění si vlastního těla	vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije	seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije	vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus) zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.) vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost		
projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě) bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimát si (nového, změněného, chybějícího)
klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy	rozvoj kooperativních dovedností	dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla spolupracovat s ostatními přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a	prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá	ovlivňovat vlastní situaci	(soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.) záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimát si (nového, změněného, chybějícího)
ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit sledovat očima zleva doprava naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim	rozvoj kooperativních dovedností	dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla spolupracovat s ostatními přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)	vytváření základů pro práci s informacemi	zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	vzájemné souvislosti mezi nimi)
		přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
		vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
		naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky	vytváření základů pro práci s informacemi	sledovat očima zleva doprava
		naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
		zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
		přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
		prožívat radost ze zvládnutého a poznatého
		přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
		projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární	vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností	utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
předpoklady k učení se cizímu jazyku		nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
	poznávání jiných kultur	vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
		uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
		zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)

6.2 Popis zpracování třídního vzdělávacího programu

ŠVP PV je společným východiskem pro práci všech učitelů v jednotlivých třídách. Na jeho základě a v jeho souladu si učitelé na svých třídách připravují své plány v podobě Třídních vzdělávacích programů (dále jen TVP) a to tak, aby svým obsahem odpovídal konkrétní třídě. Věku, možnostem, potřebám a zájmům dětí. Zpravidla si TVP učitelé vytvářejí průběžně a operativně jej dotvářejí a doplňují, případně i za spoluúčasti dětí. V TVP učitelé tvořivě využívají

aktuální vzdělávací příležitosti, uplatňují evaluační postupy, využívají jejich výsledky a snaží se postupovat s ohledem na individuální zájmy a potřeby dětí. Tím učitelé nemají povinnost dodržovat veškerou předem připravenou vzdělávací nabídku. Mohou ji měnit na základě aktuálně vzniklých situací, či potřeb a zájmů dětí. TVP je dokladem plánovité práce učitelů, a proto by měly být vytvářeny ve vzájemné spolupráci. TVP si každý učitel zpracovává sám v takové formě, která mu vyhovuje, za předpokladu, že vzdělávací nabídka je přizpůsobována aktuálním vzdělávacím potřebám dětí, vychází z jejich individuálních potřeb a zájmů.